

ข่าวประจำวันศุกร์ที่ 8 มกราคม พ.ศ.2559

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ยาสูบหลังหา...อีสาน ปลุกบุฟเฟต์ได้ไร่ละ 2 หมื่น

มาตรการรณรงค์งดการสูบบุหรี่ของภาครัฐในมิติหนึ่งถือเป็นสิ่งที่ดี แต่ในอีกมุมหนึ่งส่งผลลบต่อชาวไร่ยาสูบโดยตรง ทั้งที่ยาสูบไทยมีมาตรฐานในระดับโลก ส่งออกได้ปีละนับพันล้านบาท มีแรงงานภาคเกษตร และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมแล้ว 348,180 ราย กว่า 90% เป็นชาวนาที่หันมาปลูกยาสูบหลังเกี่ยวข้าว ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้จากการทำไร่ยาสูบในรูปแบบคอนแทรกต์ฟาร์มมิ่ง ทำสัญญาซื้อขายใบยาสูบล่วงหน้ากับบริษัทอัมส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด เพื่อส่งขายให้กับบริษัท ฟิลลิป มอร์ริส (ไทยแลนด์)

“หลังเกี่ยวข้าวแล้ว เราจะไถกลบ นำเมล็ดพันธุ์ยาสูบพันธุ์เตอร์กิชที่บริษัทจัดหาให้มาเพาะกล้าในแปลง บังคับการผลิตอื่นๆไม่ว่าปู้ยสูตรเฉพาะสำหรับยาสูบ บริษัทก็หามาให้ในราคาทุนแบบไม่มีดอกเบี้ย โดยหักจากเกษตรกรหลังเก็บเกี่ยว ที่สำคัญยังมีนักวิชาการลงพื้นที่แนะนำเกษตรกรอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ บริษัทยังได้นำหลักปฏิบัติที่ดีด้านแรงงานเกษตร ให้มีความสอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วย หลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานขององค์การ แรงงานระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันปัญหาการใช้แรงงานเด็กและการบังคับใช้แรงงาน รวมถึงการสร้างความปลอดภัยในการทำงานในไร่ยาสูบ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากประเทศคู่ค้า”

ตะวัน ชนะเคน หนึ่งในเกษตรกรบนที่ราบสูงแห่ง อ.เรณูนคร จ.นครพนม ผู้ทำสัญญาคอนแทรกต์ฟาร์มมิ่ง บอกว่า ยาสูบพันธุ์เตอร์กิช (โอเรียนทอล) ที่บริษัทหามาให้เป็นสายพันธุ์ที่ชอบดินปนทราย แห้งแล้ง และทนร้อน จึงเหมาะกับพื้นที่ภาคอีสาน ใช้เวลาเพาะกล้าราว 35-40 วัน เมื่อได้ต้นที่แข็งแรง ก็นำลงแปลงปลูกระหว่างกัน 10 ซม. ระยะห่างระหว่างแถว 40 ซม. ปลูกลึกให้ยอดอยู่เหนือพื้นดิน 2-3 ซม. เพื่อให้เกิดรากขึ้นได้หนาแน่น เพิ่มการอยู่รอด การดูแลรักษาก็ไม่ยุ่งยาก เรียกได้ว่าปลูกแบบบุฟเฟต์ให้เทวดาดูแล รดน้ำเมื่อเห็นว่าดินแห้งเกินไปเท่านั้น

พื้นที่ 1 ไร่ สามารถปลูกได้ถึง 50,000 ต้น ปลูก 40-50 วัน สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ระยะเวลาตั้งแต่เพาะกล้าถึงเวลาเก็บเกี่ยวราว 90 วัน สามารถเก็บใบยาได้ 5-6 ครั้งต่อต้น สร้างรายได้เฉลี่ยหลังหักค่าใช้จ่ายคืนให้บริษัทไร่ละไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท ทำรายได้มากกว่าพืชหลักอย่างข้าวที่สำคัญหลังเกี่ยวข้าวเข้าสู่ฤดูแล้ง คนอีสานไม่อาจทำกินอะไรได้ มีแต่ยาสูบนี้แหละที่ช่วยให้รายได้มากกว่าปลูกพืชอย่างอื่น ทำให้หน้าแล้งไม่ต้องดิ้นรนไปรับจ้างทำงานในเมือง ได้มีเวลาดูแลลูกหลานใกล้ชิดมากขึ้น

กรวัฒน์ วิหิต

เตือนภัยความยากจนถล่มเศรษฐกิจ

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ธนาคารโลกได้เปิดตัวรายงานแนวโน้มเศรษฐกิจโลกของธนาคารโลก ประจำเดือน ม.ค. โดยพบว่า การที่ประเทศหลักในกลุ่มตลาดเกิดใหม่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำลง จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในปีี้ แต่อย่างไรก็ตาม กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ยังจะช่วยพยุงให้เศรษฐกิจโลกเติบโตเพิ่มขึ้น 2.9% เพิ่มขึ้นจากการขยายตัว 2.4% ในปี 58 ที่ผ่านมา เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วฟื้นตัวได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ รายงานของธนาคารโลก ยังระบุด้วยว่า สถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดความกังวลในการบรรลุเป้าหมายการลดความยากจนและกระจายความมั่งคั่งของประชากรโลก เนื่องจากประเทศเกิดใหม่ที่สำคัญเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลกตลอดทศวรรษที่ผ่านมา และยังมีส่วนช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน

นายจิม โยง คิม ประธานกลุ่มธนาคารโลก กล่าวว่า คนยากจนมากกว่า 40% ของโลกอาศัยอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีเศรษฐกิจซบเซาตลอดปีที่ผ่านมา ประเทศเหล่านี้จึงควรเร่งสร้างความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และคุ้มครองกลุ่มคนที่มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจ ทั้งจากการปฏิรูปไปจนถึงการบริหารจัดการที่ดีและการสร้างบรรยากาศประกอบธุรกิจให้ดีขึ้น ซึ่งจะสามารถช่วยทดแทนผลกระทบจากการชะลอตัวของประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งในอนาคตยังขึ้นอยู่กับ การเติบโตของประเทศที่มีรายได้สูง ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีเสถียรภาพ และจีนสามารถเปลี่ยนผ่านสู่การพึ่งพิงการเติบโตจากการบริโภคภายในประเทศ

ทั้งนี้ ธนาคารโลกได้ปรับลดการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนา โดยคาดว่าจะเติบโตเพิ่มขึ้น 4.8% น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ก่อนหน้าแต่ยังสูงกว่าปี 58 ที่เติบโต 4.3% โดยประมาณการว่าเศรษฐกิจของจีนยังคงชะลอตัว เศรษฐกิจของรัสเซียและบราซิลจะยังคงอยู่ในภาวะถดถอย แต่เศรษฐกิจอินเดียยังสดใสและการเจรจาครอบคลุมห่วงโซ่มูลค่าส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) จะช่วยกระตุ้นการค้าระหว่างประเทศได้

ข่าวจากหนังสือพิมพ์คมชัดลึก

เปิดโรงเรียนชาวนาสอนฟรี ปีละ2รุ่น'ยิ่งหวง ยิ่งหาย ยิ่งให้ ยิ่งได้' : คมชัดลึก

ปัญหาใหญ่ของเกษตรกร มักหนีไม่พ้นเรื่องการใช้ยาฆ่าแมลง หรือสารเคมี รวมทั้งเรื่องหนี้สิน ที่ทำให้เกษตรกรหลายคน ถึงกับหมดหวังในชีวิต แต่สำหรับ ป้าพรรณ หรือ พรรณพิมล บันคำ ประธานศูนย์ภูมิปัญญาชาวบ้าน (สิงห์อาสา) ต.ศรีเมืองชุม อ.แม่สาย จ.เชียงราย ที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน กำจัดปัญหาทั้งปวง รวมทั้งยังนำประสบการณ์จากชีวิตจริง มาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรที่แสวงหาแนวทางการเกษตรยั่งยืน โดยไม่หวังความรู้ที่มี เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถลืมตาอ้าปาก หมดหนี้สิน ด้วยมือของตนเอง

นางพรรณพิมล บันคำ หรือ ป้าพรรณ เต็มโตมาจากครอบครัวเกษตรกรใน อ.แม่สาย จ.เชียงราย เมื่อมาพบรักและแต่งงานกับ ลุงผ่าน หรือ นายผ่าน บันคำ ที่เต็มโตมาในครอบครัวเกษตรกรเหมือนกัน การเป็น “เกษตรกรมืออาชีพ” จึงไม่ใช่เรื่องยากเกินฝัน แต่ก่อนที่จะมาถึงวันนี้ ทั้งสองผ่านอุปสรรคมากมาย ทำนาจนมีหนี้สินหลายล้าน บวกกับเพื่อนเกษตรกรในพื้นที่เดียวกันก็มีหนี้สินคล้ายๆ กัน จนหลายคนท้อแท้อยากจะหันหลังให้แก่การทำนา แต่ด้วยความที่มีความมานะมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์อาชีพ “ชาวนา” อาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษไว้ ป้าพรรณจึงหารือกับเพื่อนเกษตรกรด้วยกันว่า “เราจะมาช่วยกันปลดหนี้” จึงได้มีการรวมกลุ่มเป็น “ชมรมเกษตรกรปลดหนี้” ใน ต.ศรีเมืองชุม อ.แม่สาย จ.เชียงราย

ป้าพรรณ เล่าว่า เมื่อประมาณ 20 ปีก่อน ชาวบ้านยังไม่ค่อยรู้เรื่องเกี่ยวกับสารเคมี หรือการทำเกษตรแบบมีระบบระเบียบ การทำนาจึงเป็นการทำจากภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างแท้จริง แต่เมื่อปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง เข้ามามีบทบาทในเกษตรกรรม พี่ชุกตัดแต่งพันธุกรรม ชาวบ้านเริ่มประสบปัญหาต้นทุนสูง แต่ผลผลิตต่ำ สุขภาพแย่ ภูมิปัญญาที่เคยใช้มาตั้งแต่บรรพบุรุษก็เริ่มหายไป

“ประมาณ 10 ปีที่แล้ว ได้มีการระดมความคิดของคนในชุมชนว่า ที่ผ่านมาเราทำเกษตรถูกต้องไหม พวกเรามีปัญหาอะไรบ้าง มาวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน พบว่า ปัญหาอันดับหนึ่งของเกษตรกรคือ มีหนี้สินจากการทำนา ทำไร เราคุยกันว่า ทำอย่างไรจึงจะหลุดพ้นจากปัญหาหนี้สิน ได้ข้อสรุปว่า เราต้องตั้งกลุ่มเกษตรยั่งยืน เพื่อศึกษา เรียนรู้ภูมิปัญญาแก้ไขปัญหาทางภาคเกษตร และแก้ปัญหานี้สิน นำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านที่เคยละทิ้ง มาทดลอง มาพัฒนา

นำกลับใช้ใหม่ ยกระดับภูมิปัญญาของไทยให้ทันสมัย จนกระทั่งปี 2550 กลุ่มของพวกเราได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านเกษตรยั่งยืน ของ จ.เชียงราย จนถึงทุกวันนี้ เรามีแนวความคิดในการปรับแนวความคิดในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ฟันฟ่องค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการทำเกษตร เรามีทิศทางในการจัดระเบียบเรื่องหนี้สิน และเป็นที่น่าภาคภูมิใจว่า มีเกษตรกรในกลุ่มกว่า 80% หลุดพ้นจากการเป็นหนี้ และอีก 20% เข้าสู่ระบบ ทำให้เกษตรกรผ่อนคลายจากปัญหาหนี้สิน และหันมาตั้งหน้าตั้งตาทำนา ทำไร่ โดยไม่พึ่งสารเคมี แต่นำภูมิปัญญาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า ตายาย กลับมาพัฒนาใช้ใหม่ ซึ่งได้ผลเกินความคาดหมาย” พรรณพิมล เล่าด้วยความภูมิใจ

จากนั้น เราก็มีอุดมการณ์ต่อว่า เราจะเดินหน้าช่วยเหลือเกษตรกร โดยเริ่มเปิด “โรงเรียนชาวนา” สอนฟรี ปีละ 2 รุ่น รุ่นละไม่เกิน 100 คน ใช้ระยะเวลาเรียน 5 เดือน เรียกว่า หลักสูตรโรงเรียนชาวนา ประกอบด้วย การสำรวจแปลงนา การผลิตปุ๋ยนมวัว การผลิตฮอร์โมนไข่ การทำถ่านพลังแกลบ การทำน้ำมันไบโอดีเซล เน้นการเรียนรู้เรื่องข้าวเป็นหลัก รองลงมา คือความรู้เกี่ยวกับพืชชนิดอื่น เช่น มันสำปะหลัง พริก เป็นต้น โดยรุ่นแรกเพิ่งเรียนจบเมื่อเดือนธันวาคม 2558 เป็นเกษตรกรจาก อ.เมือง อ.แม่สาย อ.แม่ลาว อ.แม่สวย อ.พาน อ.เวียงชัย ส่วนรุ่นที่ 2 เปิดรับในเดือนมกราคม 2559 จากอำเภอทางด้านทิศตะวันออกของเชียงราย เช่น อ.เชียงแสน อ.ดอยหลวง อ.เปิง อ.เชียงขอม อ.พญาเม็งราย อ.เวียงแก่น นอกจากนี้ ก็จะเดินทางไปช่วยลูกศิษย์ที่เคยมาเรียนรู้กับศูนย์ภูมิปัญญา จ.เชียงราย เพื่อขยายเครือข่ายโรงเรียนชาวนาบ้านในหลายๆ จังหวัด เช่น อ่างทอง กำแพงเพชร เป็นต้น แต่ถ้าเป็นหลักสูตรโรงเรียนชาวนา ที่ศึกษาเชิงวิจัย หรือหลักสูตรนักวิจัยอาสา ใช้ระยะเวลาเรียน 1 ปี

“กว่าจะเป็นศูนย์ภูมิปัญญาศรีเมืองชุม (สิงห์อาสา) เราผ่านการลองผิดลองถูกมานาน ต้นไม้ทุกต้นเป็นครู ปากกับลุงผ่าน ต้องทดลอง ต้องศึกษาพัฒนาภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สิ่งที่เราทำ คือทางรอด ไม่ใช่ทางเลือก จนกระทั่งปลายปี 2557 สิงห์อาสา โดย คุณปิติ ภิรมย์ภักดี ได้มองเห็นความพยายามของเรา จึงได้เข้ามาให้การสนับสนุน เพราะมีอุดมการณ์สำคัญเดียวกันคือ การช่วยเหลือพี่น้องในชุมชน ช่วยเหลือเกษตรกรใน จ.เชียงราย และขยายเครือข่ายไปทั่วประเทศ ต้องการติดอาวุธทางปัญญาให้พี่น้องเกษตรกร ปรับแนวความคิดมาทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน โดยนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ เช่น การทำปุ๋ยธรรมชาติ ทำการฮอร์โมนเป็นอาหารพืช ซึ่งเชื่อมกับนโยบายของสิงห์ในการให้ปัญญาแก่เกษตรกร ให้ชุมชนเข้มแข็ง เน้นองค์ความรู้ที่ทำได้จริง ยกตัวอย่าง สิงห์ ปาร์ค ที่นำชาวบ้านไปทำงานปลูกชา เก็บชา ดูแลต้นไม้ในสวน ดูแลกิจกรรมต่างๆ เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ค่าเข้าชม สิงห์ ปาร์ค ก็ถูกนำไปมอบเป็นทุนอาหารกลางวันให้นักเรียนใน จ.เชียงราย และช่วยส่งเสริมเกษตรกรใน จ.เชียงราย ชาวนาบ้านก็มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เราจึงให้เกียรติด้วยการเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์ภูมิปัญญาชาวนาศรีเมืองชุม สิงห์อาสา จ.เชียงราย นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่จะขยายศูนย์ภูมิปัญญาชาวนา ให้ทั่ว จ.เชียงราย โดยใช้ศูนย์ภูมิปัญญาฯ ของเราเป็นต้นแบบ” ป้าพรรณ กล่าว

พรรณพิมล เล่าด้วยว่า ในต้นปี 2559 จะเปิดศูนย์การเรียนรู้ เครือข่าย จำนวน 2 แห่ง ที่ อ.ม่วงคำ กับ อ.เจริญเมือง โดยนำผู้นำเกษตรกรของทั้ง 2 ชุมชน เรียนกว่า “วิทยากรครูกอ” มา เรียนรู้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วกลับไปถ่ายทอดให้คนในท้องถิ่นนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งจะถ่ายทอดกระบวนการของการเป็นวิทยากร เพื่อขยายฐานการเรียนรู้ต่อไป เรียกว่า โคลนนิ่งป่าพรรณ กับลุงผ่าน เพื่อไปถ่ายทอดให้เกษตรกรในชุมชนนั้นๆ ได้รู้จักวิถีชีวิตของ เกษตรกรทฤษฎีใหม่แบบยั่งยืนว่า เขาทำกันอย่างไร ผลตอบรับที่ได้ จะดีมากน้อยแค่ไหน ให้องค์ความรู้เหล่านี้กระจายลงสู่ชุมชนทั่ว จ.เชียงราย และในอนาคตจะขยายโครงการนี้ไปให้ครอบคลุม พื้นที่ทุกภูมิภาค โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีโรงงานของบริษัทบุญรอดตั้งอยู่ คือ ขอนแก่น สิงห์บุรี และ สุราษฎร์ธานี

ลุงผ่าน หรือ ผ่าน บันคำ เสริมว่า ความดี ทำง่าย แต่จะให้คนมองเห็น มันยาก เพราะ ความหลากหลายของแต่ละคน มุมมองของแต่ละคนไม่เหมือนกัน แต่ความดีที่เราทำ เป็นกิจวัตร ประจำวันที่เราทำทุกวัน เป็นวิถีชีวิตของเรา ไม่ต้องให้ใครมาบอก เราอยู่รู้แก่ใจ การที่เราจะให้ ชาวภาคอื่นคล้อยตาม เราต้องทำให้เขาเห็นเป็นเชิงประจักษ์ด้วย อย่างในศูนย์ภูมิปัญญาฯ ของ เรา เราต้องลงมือทำก่อน เสียสละก่อน แม้แต่ในพื้นที่ที่เราไม่ใช่แปลงสาธิต เราก็ต้องลองผิดลอง ถูกเพื่อนำมาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรคนอื่นได้เห็นจริง

“คุณไม่ต้องไปนับหนึ่งแล้ว เราทดลองมาแล้ว เพียงคุณทำตามที่เราทำไว้ คุณก็จะได้ผล เหมือนที่เราทำ นี่คือการทำความดีและความอดทนของเรา อยากให้ลูกหลานสืบต่ออุดมการณ์ เหล่านี้ ไม่อยากให้หายไปพร้อมกับเรา ถือเป็นทางรอดของเกษตรกรไทย เป็นเกษตรกรรมที่ไม่มี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน วันนี้พยายามช่วยเหลือให้ได้มากที่สุด อนาคตไม่รู้ว่าจะเป็นอย่าง ไร แต่การที่จะช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรได้ ต้องมีความอดทน อยากเปลี่ยนให้เขาได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยกับผู้บริโภค ต้องใช้เวลาศึกษาเรียนรู้ เราอยากเห็นคนไทยพึ่งตัวเองได้ สังคมดี ไม่มีชาย ถ้าอยากได้ต้องช่วยกัน” ลุงผ่าน กล่าว

ศูนย์ภูมิปัญญาศรีเมืองชุม (สิงห์อาสา) จ.เชียงราย ขนาด 14 ไร่ เป็นพื้นที่ไร่นาสวนผสม มีการบริหารจัดการพื้นที่ออกเป็นสวนๆ อย่างเหมาะสม ทั้งไร่นา บ่อปลา สวนครัว สวนสมุนไพร ฯลฯ เพื่อเป็นต้นแบบในการทำเกษตรกรรมแบบพึ่งพาตนเองอย่างครบวงจร และไม่ได้มีแค่คนไทย ที่เข้าไปเรียนรู้เท่านั้น แต่เปิดรับชาวต่างชาติที่สนใจอยากศึกษาด้านเกษตรกรรม เข้ามาเรียนรู้ด้วย ดังนั้น จึงมี ชาวพม่า ชาวลาว ชาวจีน เข้ามาขอศึกษาดูงานเป็นประจำ เพื่อแบ่งปันตามหลักหน้าที่ ของความเป็นมนุษย์ ถ้าใครยังไม่เก่ง รู้ไม่ชัด รู้ไม่จริง อย่าไปบอกใครว่าเป็นศิษย์พรรณพิมลนะ เราไม่รับ เพราะลูกศิษย์ของพรรณพิมล “ทุกคำถามต้องมีคำตอบ ทุกปัญหาต้องมีทางแก้” พึ่งตนเองเป็นหลัก ต้องมีความคิดใหม่ที่ต้องช่วยตนเองก่อน อย่ารอให้ใครมาช่วย การที่จะไปให้ถึง เป้าหมาย เราต้องช่วยตนเองก่อน

ปิติ ภิรมย์ภักดี ผู้ริเริ่มโครงการเกษตรยั่งยืนเพื่อคนเชียงราย กล่าวว่า สิงห์อาสา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทย และเห็นความตั้งใจจริงของ ป้าพรรณ และลุงผ่าน ที่ริเริ่มศูนย์ภูมิปัญญาชาวบ้านศรีเมืองชุม จึงได้เข้าไปให้การสนับสนุนทั้งองค์ความรู้

และการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรไทยสามารถลดต้นทุน บริการปัจจัย
เสี่ยง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จนนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว และพร้อมที่จะรับมือ
กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

“สิงห์อาสา เข้าไปสนับสนุนศูนย์ภูมิปัญญาชาวบ้านศรีเมืองชุม เพื่อส่งต่อองค์ความรู้ที่เป็น
ภูมิปัญญาชาวบ้าน อยากร่วมลดต้นทุนการผลิต แก้ไขปัญหาผลผลิตตกต่ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อม
ที่เป็นพิษจากการใช้สารเคมี และอยากเห็นคุณภาพชีวิตของพี่น้องเกษตรกรดีขึ้นอย่างยั่งยืนด้วย”
ปิติ กล่าว

ทำกินถิ่นอาเซียน : ตลาดข้าวเสรีอาเซียน...ยังห่างไกลกับความเป็นจริง
โดย รศ.สมพร อิศวิลานนท์

คมชัดลึก

ข้าวเป็นพืชที่มีการเพาะปลูกกันมากในอาเซียน ทั้งนี้ เพราะข้าวเป็นทั้งพืชอาหารดั้งเดิม
ของเอเชีย เป็นวิถีชีวิตและเป็นแหล่งวัฒนธรรมซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายกันไปในแต่ละ
ประเทศ ประชาคมอาเซียนมีผลผลิตข้าวโดยรวมประมาณ 117 ล้านตันข้าวสาร ในจำนวนนี้มีการ
ใช้บริโภคภายในภูมิภาค 103 ล้านตันข้าวสารและมีผลผลิตส่วนเกินจำนวน 14 ล้านตัน แต่มีการค้า
ขายภายในอาเซียนประมาณ 4.4 ล้านตันในปี 2557 ดังนั้นผลผลิตส่วนใหญ่ของอาเซียนจึงต้องส่ง
เป็นสินค้าออกไปนอกอาเซียน

ความสลับซับซ้อนของตลาดข้าวอาเซียนนั้น แบ่งสมาชิกออกได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรก
ได้แก่กลุ่มประเทศที่ผลิตข้าวได้เหลือกินเหลือใช้ในประเทศและส่งเป็นสินค้าออก ได้แก่ ไทย
เวียดนาม กัมพูชา เมียนมาร์ และสปป.ลาว โดยในกลุ่มนี้มีประเทศไทยซึ่งอยู่ในกลุ่มอาเซียนเก่าได้
ตกลงยกเลิกภาษีการนำเข้าข้าวเป็นศุนย์มานานับตั้งแต่ปี 2553 ส่วนประเทศเวียดนาม กัมพูชา เมียน
มาร์ และสปป.ลาว ซึ่งเป็นกลุ่มอาเซียนใหม่ตกลงที่จะยกเลิกการนำเข้าสินค้าข้าวเป็นศุนย์นับจากปี
2559 เป็นต้นไป กลุ่มที่สองได้แก่ประเทศที่มีพื้นที่การผลิตข้าวน้อยมากหรือไม่มีเลยและต้องพึ่ง
การนำเข้าเป็นสำคัญ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์และบรูไน ได้ตกลงลดภาษีการนำเข้าข้าวเป็นศุนย์นับ
จากปี 2553 พร้อมกับประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ส่วนกลุ่มที่สามได้แก่ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มี
พื้นที่เพาะปลูกข้าวเป็นพืชอาหารที่สำคัญและมีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยเกี่ยวข้องกับการผลิตข้าว
แต่การผลิตข้าวภายในประเทศกลับมีไม่เพียงพอและต้องพึ่งพิงการนำเข้าข้าวเข้ามาเสริมบางส่วน
ให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ อีกทั้งเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านราคาและสร้างความ

มั่นคงทางอาหารให้ประชากรในประเทศ พร้อมๆ กับการดูแลเกษตรกรในประเทศเหล่านั้นให้เกิดความมั่นคงในอาชีพการทำนาไปพร้อมๆ กัน

การดำเนินนโยบายเพื่อให้เกิดการพึ่งพิงตนเองเรื่องข้าวของประเทศในกลุ่มนี้ นอกจากจะยกระดับราคาในประเทศให้สูงเพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างรายได้ให้เพียงพอกับอาชีพการทำนาแล้ว ประเทศในกลุ่มนี้ยังคงใช้มาตรการทางภาษีเพื่อจำกัดการนำเข้าสินค้าข้าวที่มีราคาต่ำกว่าการผลิตภายในประเทศของตน และขณะเดียวกันก็เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการนำเข้าข้าวเข้ามาจนเกิดผลกระทบต่อราคาข้าวที่เกษตรกรภายในประเทศจะได้รับ

โดยประเทศอินโดนีเซียแม้จะลดภาษีลงจากเพดานเดิมบ้างแล้วแต่ก็ยังคงภาษีการนำเข้าข้าวไว้ที่ร้อยละ 25 และมีองค์กรที่เรียกว่า บุลล็อก (Bullog หรือ The National Logistic Supply Organization) ทำหน้าที่ในการบริหารการนำเข้าสินค้าข้าวและการกำหนดโควตาการนำเข้าในแต่ละปีเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านราคาข้าวภายในประเทศประเทศ ฟิลิปปินส์กำหนดภาษีการนำเข้าสินค้าข้าวไว้ที่ร้อยละ 40 สำหรับการนำเข้าภายในโควตาจำนวน 350,000 ตัน ส่วนการนำเข้าข้าวนอกโควตาได้จัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 50 ทั้งนี้กำหนดให้สำนักงานอาหารแห่งชาติ (NFA หรือ National Food Authority) เป็นผู้กำหนดโควตาของการนำเข้าข้าวในแต่ละปี

สำหรับประเทศมาเลเซียจะยังคงภาษีการนำเข้าสินค้าข้าวไว้ที่ร้อยละ 20 และมีองค์กรที่เรียกว่าเบอร์นาส (BERNAS หรือ Padiberas Nasional Berhad) ทำหน้าที่ในการควบคุมและจัดการนำเข้าสินค้าข้าวเพื่อใช้เป็นมูลภัณฑ์กันชนสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้แก่ผู้บริโภคภายในประเทศ

ดังนั้นสำหรับสินค้าข้าวแล้ว การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2559 ตลาดสินค้าข้าวจะยังไม่เป็นตลาดเสรี โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่มีนโยบายพึ่งพิงตนเองเรื่องข้าว เพราะจะยังคงรักษาระดับราคาข้าวในประเทศให้สูงเพื่อจูงใจให้เกิดการขยายตัวด้านการผลิตและขณะเดียวกันก็ยังคงใช้มาตรการด้านภาษีในการจำกัดการนำเข้าไปต่อไปอีกนาน